

Utbildningsinspektion i Gränbyskolan, grundskola årskurs 7–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	6
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	10

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Gränbyskolan den 15 och 16 februari 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Gränbyskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Gränbyskolan intervjuades elever, lärare, skolledning, företrädare för elevvården samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Gränbyskolan	Antal elever
Grundskola	508

På Gränbyskolan finns tre olika inriktningar: fotbollsklasser, kulturklasser och Europaklasser. Därutöver finns tre små klasser för elever med behov av långsam studietakt. Totalt finns på skolan 21 klasser fördelade på årskurserna 7–9. Fotbollsklassernas elever kommer från bostadsområden runt om i Uppsala, medan eleverna i europaklasserna och kulturklasserna huvudsakligen kommer från Gränby bostadsområde. Ca 45 procent av eleverna har utländsk bakgrund. Gränbyskolan hör till nordöstra skolområdet.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Gränbyskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

I Gränbyskolan bedöms utbildningsresultaten i stort sett som bra. Vissa förbättringsområden utpekade nedan. Elevernas trivsel och trygghet bedöms som bra och såväl elever, personal som föräldrar uppger att det nästan aldrig förekommer bråk eller kränkningar. Däremot behöver arbetet med elevinflytande förbättras och diskussioner kring bedömning och betygssättning fördjupas. Elevernas stödbehov behöver analyseras och elevernas placering i de små klasserna måste ses över.

Tillgången till utbildning bedöms huvudsakligen vara god. Dock måste svenska och engelska erbjudas som språkval om elever och deras vårdnadshavare begär det. Utbildningen måste likaså vara avgiftsfri. Inspektörerna kan slutligen konstatera att personalen med få undantag har utbildning för den undervisning de bedriver.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör på en övergripande nivå bedöma och utvärdera elevernas utveckling i samtliga ämnen i årskurser där betyg inte sätts. Dessutom bör kunskapsresultaten närmare analyseras och följas upp, bl.a. bör resultatet jämföras mellan pojkar och flickor och för elever med utländsk bakgrund.
- Elevernas kännedom om målen för utbildningen behöver förbättras.
- Elevernas möjligheter till inflytande över verksamheten i stort behöver förbättras.
- Det systematiska värdegrundsarbetet bör förbättras så att det på ett naturligt sätt integreras i den dagliga verksamheten.

- Eleverna bör ges mer inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.
- Rektor bör analysera det stödbehov som finns på skolan och ansvara för att stöd ges till de elever som har behov av detta, även i andra ämnen än svenska, engelska och matematik.
- Åtgärdsprogram skall utarbetas för elever som riskerar att inte nå målen. Detta gäller för samtliga ämnen.
- Diskussioner bör föras mellan lärare i olika arbetslag och ämnesgrupper om bedömning och betygssättning.
- Kvalitetsarbetet bör förbättras.
- Rektors kunskap om styrdokumentet bör förbättras.
- Utbildningen skall vara avgiftsfri.
- Skolan skall ge alla elever tillgång till läroböcker och datorer i tillräcklig omfattning.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Nivågruppering av eleverna i de små klasserna är inte förenligt med skolförfattningarnas föreskrifter om gemensam studiegång i grundskolan (4 kap. 3 § skollagen).
- Elever erbjuds inte de språkval som de har rätt till. (2 kap. 18 §§ grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Kunskaper

För Gränbyskolan redovisas elevernas kunskapsresultat vad gäller nationella ämnesprov i årskurs 9 samt betyg i årskurserna 8 och 9. Inspektörerna kan däremot inte göra en bedömning av elevernas kunskapsutveckling i årskurs 7 då sådana sammanställningar saknas. Skolan bör på en övergripande nivå bedöma och utvärdera elevernas kunskapsutveckling även i årskurs 7.

Vad gäller betygsresultaten för Gränbyskolans avgångselever visas nedan en sammanställning av betygsresultat per ämne vårterminen 2005, jämförda med riksgenomsnittet.

Tabell 1, Andel elever per ämne som nått betyget Godkänd eller högre.

	Gränbyskolan	Riksgenomsnitt
Bild	96 %	96 %
Engelska	94 %	94 %
Hem och konsumentkunskap	92 %	95 %
Idrott och hälsa	91 %	93 %
Matematik	91 %	93 %
Moderna språk, språkval	85 %	93 %
Musik	90 %	95 %
NO	96 %	91 %
Slöjd	93 %	97 %
Geografi	92 %	93 %
Historia	94 %	93 %
Religion	94 %	93 %
Svenska	96 %	96 %
Teknik	92 %	94 %

Av tabellen framgår att betygsresultatet för Gränbyskolan ligger något under resultatet för riket i stort. Något sämre resultat kan noteras i ämnet moderna språk, språkval. I inspektionen framkom att ett tiotal elever inte läst moderna språk och därför fått anpassad studiegång. Detta kan vara en av orsakerna till det sämre resultatet i moderna språk. Detta bedöms vidare i avsnitt 3, under rubriken Tillgång till utbildning.

I tabell 2 nedan jämförs faktiska betygsvärden från avgångselever år 2005 i Gränbyskolan, Uppsala kommun och riket.

Tabell 2, Betygsresultat år 2005, kommunen och riket.

	Andel som nått målen i alla ämnen	Genomsnittligt meritvärde¹	Andel behöriga till nationellt program
Gränbyskolan	70,8 %	206,7	88,0 %
Samtliga skolor i kommunen	72,3 %	209,3	88,8 %
Samtliga skolor i riket	75,5 %	206,3	89,2 %

Skolans resultat ligger i stort sett i nivå med såväl kommunens resultat som rikets.

Av skolans kvalitetsredovisning för år 2005 framgår att det finns skillnader i resultatet av nationella ämnesproven för årskurs 9 och betyg i ämnena engelska, matematik och svenska.

¹ Meritvärdet utgörs av summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg (G=10, VG=15 och MVG=20). Det möjliga maxvärdet för varje enskild elev är 320 poäng. Det genomsnittliga meritvärdet beräknas för de elever som fått betyg i minst ett ämne. Elevernas sammanlagda poäng divideras med antal elever som fått betyg i minst ett ämne.

Tabell 3, Jämförelse mellan resultatet av nationella ämnesprov och betyg år 2005.

	Nationella ämnesprov årskurs 9, med minst betyg G i samtliga moment	Andel avgångselever, med minst betyget G
Engelska	96,1	89,8
Matematik	84,1	89,2
Svenska	93,6	93,4

Av tabellen framgår att i ämnet engelska är andelen elever med minst betyget G i slutbetyget lägre än motsvarande resultat vid nationella proven. I matematik är resultatet det omvända. Enligt rektorn på Gränbyskolan är man medveten om skillnaderna i resultaten men har inte analyserat dem närmare.

Resultat uppdelade mellan pojkar och flickor och för elever med utländsk bakgrund, har inte följts upp.

Inspektörerna bedömer sammantaget att resultaten i stort sett är bra. Dock bör resultaten närmare analyseras och följas upp. Det gäller bl.a. betygsresultaten i moderna språk samt engelska och matematik i jämförelse med resultaten på de nationella ämnesproven. Dessutom bör skolan systematiskt jämföra resultaten mellan pojkar och flickor och för elever med utländsk bakgrund och bör på en övergripande nivå bedöma och utvärdera elevernas utveckling i samtliga ämnen i årskurser där betyg inte sätts.

För att eleverna, enligt läroplanens intentioner, skall kunna ta ansvar för sin egen utbildning, krävs också att skolan klargör vilka mål utbildningen har. Inspektörerna konstaterar dock att många lärare inte berättar för eleverna om utbildningsmålen. Detta kan skilja mellan olika lärare, men inspektörerna bedömer att elevernas kunskaper om utbildningsmålen generellt sett behöver förbättras.

Resultatet av arbetet med normer och värden

Eleverna i Gränbyskolan upplever att de har vissa möjligheter till påverkan på beslut som rör skolans verksamhet i stort. Via skolans elevråd har de lyckats genomdriva vissa önskade förbättringsåtgärder, bland annat har de fått till stånd en cafeteria. Däremot fungerar inte klassråden tillfredsställande enligt eleverna. Det är meningen att tid till klassrådsmöte skall avsättas på mentorstiden varje vecka. Så sker dock inte regelbundet, och i vissa klasser inte alls. Enligt eleverna beror detta vanligen på om läraren är intresserad eller inte. Lärarna bekräftar att det finns stora skillnader emellan beträffande förekomsten av klassråd. Andra forum för elevsamverkan saknas på skolan. Inspektörerna bedömer att eleverna ges vissa möjligheter till ansvar och inflytande kring övergripande frågor i verksamheten. Däremot bör formerna för samverkan, t.ex. i klassråd, med eleverna bör förbättras.

När det gäller elevernas trivsel och trygghet har skolan enligt samtliga intervjuade ett oförtjänt dåligt rykte som bland annat har att göra med tidigare incidenter. Alla som Skolverkets inspektörer talat med ger uttryck för att det råder lugn i skolan och att "det nästan aldrig förekommer bråk eller kränkningar".

I intervjuerna framkom likaså att det visserligen finns skillnader mellan elever i de olika inriktningarna på skolan men att det inte förekommer någon konkurrens eller osämja mellan elever från olika inriktningar. Även inspektörerna kunde konstatera att skolan i stort sett var klotterfri och att det vid inspektionstillfället rådde en påtaglig positiv stämning mellan eleverna och mellan elever och vuxna. I skolornas årliga elevenkät skattar eleverna i Gränbyskolan tryggheten i sin studiesituation till ett medelvärde av 3,3 på en skala mellan 1,0 och 4,0 där 4,0 är högst. Enligt läroplanen skall skolan sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. I detta avseende bedömer inspektörerna att goda resultat uppnås i Gränbyskolan.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

När det gäller värdegrundsarbete står det bland annat i läroplanen att alla som arbetar i skolan skall medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar och aktivt motverka trakasserier och förtryck av individer eller grupper. I Gränbyskolan ingriper lärarna överlag när bråk eller kränkningar sker och i allmänhet diskuteras uppkomna konflikter under lektionerna. Dock framkommer också att sådana diskussioner alltför sällan förs utan förekommen anledning. Detta kan variera mellan olika lärare, men generellt sett bedömer inspektörerna att det systematiska värdegrundsarbetet bör förbättras så att det på ett naturligt sätt integreras i den dagliga verksamheten och inte enbart aktualiseras på förekommen anledning.

Vad gäller arbetet mot kränkande behandling vet eleverna oftast vad de förväntas göra om de eller någon kamrat blir kränkt eller om någon elev ofta är ensam på rasterna. Organisationen Friends har haft utbildning på skolan och i varje klass finns elever som har valts ut till s.k. kamratstödjare. Eleverna uppger samstämmigt att de vänder sig till dessa kamratstödjare eller till någon vuxen om det händer något. Som grund för arbetet mot kränkande behandling finns en plan på skolan benämnd "Arbetsplan för att motverka och hantera kränkande behandling på Gränbyskolan". I detta sammanhang vill inspektörerna också påminna om lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, som träder i kraft den 1 april 2006. I enlighet med lagen skall planen mot kränkande behandling ersättas av en likabehandlingsplan på skolan.

Enligt läroplanen skall läraren se till att alla elever får ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. I Gränbyskolan är det dock enligt inspektörerna alltför ofta lärarna som ensamma planerar undervisningen och beslutar om arbetssätt och arbetsformer. Som tidigare nämnts har eleverna bristfällig kännedom om målen för undervisningen.

Detta får konsekvenser för elevernas inflytande över det egna lärandet eftersom det, enligt inspektörerna, inte är möjligt att ha inflytande över lärandet utan att känna till utbildningsmålen. Det är inte heller möjligt för eleverna att ta ansvar för sitt lärande om de inte ges tillfälle att vara delaktiga i exempelvis beslut om innehåll i undervisningen samt vilka arbetssätt och arbetsformer som lämpar sig bäst i olika sammanhang för att nå utbildningsmålen. Inspektörerna bedömer därför att eleverna bör ges mer inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Under rubriken ”Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet” har även skolans samverkan med föräldrar granskats. Inspektörerna har bedömt denna vara av god kvalitet utan att ge vidare kommentarer i denna rapport.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

I detta avsnitt har skolans mål och organiseringen av undervisningen granskats. Vidare har skolans arbetssätt och innehållet i undervisningen inspekterats. Inspektörerna har bedömt att skolans arbete inom dessa områden överlag är av god kvalitet, men vill påpeka att det är rektorns skyldighet enligt läroplanen att se till att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. I Gränbyskolan sker detta i olika omfattning beroende på vilket arbetslag som arbetar med eleverna. I flera av arbetslagen sker samverkan mellan ämnen sparsamt. Inspektörerna vill framhålla vikten av att skolan erbjuder undervisning där ämnesområden samordnas till en helhet.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

I Gränbyskolan finns enligt rektor och lärare fungerande rutiner för att upptäcka elever som är i behov av särskilt stöd. Ansvarig ämneslärare rapporterar till elevens mentor som i sin tur anmäler elevens behov till elevvårdssamordnaren. Elevvårdssamordnaren ansvarar i sin tur för att elevens behov anmäls och diskuteras i skolans elevvårdsteam som sammanträder varje vecka. Vid behov kallas eleven och dennes vårdnadshavare till samtal med t.ex. elevvårdssamordnaren, skolsköterskan, speciallärare och/eller rektorn. Beslut om särskilt stöd fattas av rektorn i samråd med elevvårdsteamet på elevvårdskonferensen. När eleverna börjar i Gränbyskolan i årskurs 7 genomförs ett test avseende läsfärdigheter och stödresurser kan fördelas efter resultatet. I matematik genomförs även regelmässigt diagnostest på samtliga årskurs 7-elever.

Trots att det enligt inspektörerna finns väl utarbetade rutiner för att upptäcka elever som är i behov av särskilt stöd, framkom under inspektionen att alla elever inte får det stöd de är i behov av. Samtliga intervjuade påtalade att stöd sällan eller aldrig ges i andra ämnen än svenska, engelska och matematik. Även i engelska är stödet begränsat. De elever som är i behov av stöd i övriga ämnen, kan i vissa fall få hjälp av den ordinarie läraren, t.ex. när eleven har håltimme. Enligt grundskoleförordningen skall särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet och enligt läroplanen ansvarar rektorn för att undervisningen och elevvårdsverksamheten utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver. Inspektörerna bedömer att rektorn bör analysera det stödbehov som finns på skolan och ansvara för att stöd ges till de elever som har behov av detta.

Åtgärdsprogram skrivs vanligen när en elev inte har fått minst betyget godkänd i något av ämnena svenska, engelska eller matematik. Ibland skrivs åtgärdsprogrammet när skolan misstänker att en elev inte kommer att nå målen, men oftast utdelas endast s.k. IG-varningar, där det framgår vad eleven förväntas prestera för att nå betyget godkänd. Enligt grundskoleförordningen skall åtgärdsprogram utarbetas när en elev behöver särskilda stödåtgärder och eleven och elevens vårdnadshavare skall ges möjlighet att delta vid utarbetandet av programmet. Enligt inspektörerna bör åtgärdsprogram utarbetas för samtliga elever på Gränbyskolan som har svårigheter i skolan, t.ex. att de riskerar att inte nå målen. Detta gäller för samtliga ämnen.

Som tidigare redovisats finns på skolan tre mindre klasser, en i varje årskurs, för elever med behov av långsam inläring. Placeringen av eleverna i dessa klasser sker via kommunens centrala resursteam och de elever som har fått en plats i årskurs 7, fortsätter i sin klass till och med årskurs 9. Placeringen av eleverna sker centralt och varje skola, även Gränbyskolan, måste inkomma till resursteamet med en ansökan om önskad placering. Rektor för dessa elever är Gränbyskolans rektor. Eleverna i dessa klasser har tillgång till utbildning i samtliga ämnen, i vissa praktiska ämnen sker undervisningen tillsammans med elever från andra klasser på skolan. Vid inspektionen framkom att Gränbyskolans rektor uppfattar att dessa elever har sin faktiska klassplacering i dessa små klasser. Områdeschefen menar däremot att det egentligen är fråga om placering i särskilda undervisningsgrupper. Beslut på sådana placeringar saknas dock. Enligt inspektörernas bedömning är den nuvarande fördelningen av elever i små klasser att betraktas som otillåten nivågruppering. Att vid fördelning av elever på klasser utgå från enskilda elevers inlärningsförmåga och behov av stöd strider mot gällande bestämmelser. Att differentiera/nivågruppera elever utifrån behov av stöd är dessutom, enligt inspektörernas bedömning, inte förenligt med den värdegrund som dagens skola vilar på och som den aktivt skall gestalta och förmedla.

I skolförfattningarna anges att en elev skall få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det. Sådana bedömningar görs av elevvårdssamordnaren som rapporterar behovet till rektorn. Trots att det på skolan finns många elever med utländsk bakgrund fanns vid tiden för inspektionen inga elever som bedömdes vara i behov av sådant stöd. Inspektörerna vill påpeka vikten av att rektorn håller sig informerad om elevernas behov av studiehandledning.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

I Gränbyskolan finns lokala konkretiseringar av de nationella kursplanerna och betygskriterierna. Dessa omarbetades för ett par år sedan och är enligt rektor och personal väl förankrade i samtliga arbetslag. Spontana bedömningsdiskussioner och utbyten kring betygssättning förekommer i vissa arbetslag och ämnesgrupper. Dock saknas systematiska och regelbundna diskussioner om bedömningsfrågor. Det har även kommit till inspektörernas kännedom att vissa elever inte upplever betygen som rättvisa och att skriftliga prov uppges ha en ensidig dominans som underlag för betygssättning.

Inspektörerna bedömer att det är viktigt att det förs diskussioner mellan lärare i olika arbetslag och ämnesgrupper, både för att inspirera och lära av varandra och för att skapa likvärdiga förutsättningar för betygssättning. Detta bedöms av inspektörerna vara ett förbättringsområde.

Under rubriken ”Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning” har även arbetet med att ge återkoppling till elever, bland annat via utvecklingssamtal bedömts. Skolans arbete inom detta område bedöms vara av god kvalitet, utan att ge ytterligare kommentarer i denna rapport.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet skall en sådan redovisning upprättas varje år. Denna skall innehålla en bedömning av i vilken mån målen för utbildningen har uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser vidta om målen inte har uppnåtts. För Gränbyskolan finns en kvalitetsredovisning för år 2005. Den är skriven efter en gemensam mall för Uppsala kommuns skolor och personalen har aktivt deltagit i framtagandet av denna redovisning. Inspektörerna finner efter inspektionsbesöket och efter studier av kvalitetsredovisningen, att det vidtas åtgärder för utveckling och att skolan redovisar resultat som i viss mån beskriver huruvida målen för utbildningen nås. Dock bedömer inspektörerna att skolan bättre och mer systematiskt bör utvärdera sin verksamhet och även vidta åtgärder som är tydligt kopplade till dessa utvärderingar. Exempelvis saknar inspektörerna regelbunden analys och förslag på åtgärder kring betygsresultat och resultat på nationella ämnesprov. I ett sådant analysarbete blir betygsresultaten i moderna språk, liksom skillnaderna i resultat mellan nationella ämnesprov och avgångsbetyg, automatiskt föremål för intern diskussion och förbättringsarbete. Inspektörerna bedömer att Gränbyskolan bör förbättra sitt kvalitetsarbete avseende regelbunden utvärdering av resultat kring hur målen för utbildningen nås, analys av dessa resultat och förbättringsåtgärder som tydligt är kopplade till denna analys.

Skolledning och intern kommunikation

I Gränbyskolan finns en t.f. rektor som tidigare arbetat som biträdande rektor på skolan. Vid tillfället för inspektionen hade rektorn innehaft sitt förordnande i endast två dagar, men hade i praktiken tjänstgjort som ansvarig rektor under flera veckors tid sedan den tidigare rektorn slutade med kort varsel. Detta innebär att han som biträdande rektor har fattat en rad beslut vilka endast får fattas av rektor, t.ex. avseende elevvårdsärenden. På förfrågan från inspektörerna uppgav rektorn att han inte fått någon särskild information om vilket ansvar som åvilar honom som rektor och vilka beslut som endast kan fattas av en rektor. Enligt det regelverk som styr verksamheten i skolan har rektorn ett långt gående ansvar för beslut kring enskilda elever samt ansvar för verksamheten och dess utveckling. Enligt inspektörernas bedömning bör rektorns kunskap om styrdokumentet förbättras.

Skolans ledningsgrupp består av rektorn och arbetslagsledarna för de olika arbetslagen och träffas en gång per vecka. Denna organisation upplevs som tydlig av personalen med det råder ibland oklarheter kring vad som är ett fattat beslut och vad som är ett förslag. Detta kan med fördel förtydligas.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till grundskolans utbildning och information om utbildning

Enligt grundskoleförordningen skall bland annat svenska och engelska erbjudas som språkval i stället för tyska, franska och spanska, om eleven och elevens vårdnadshavare önskar det. För eleverna i årskurs 7 saknas denna möjlighet, och för de elever som inte vill läsa tyska, franska eller spanska fattas beslut om anpassad studiegång. Dessa elever erbjuds i stället studier i andra ämnen, t.ex. stöd i ämnen som de bedöms vara svaga i. Även om det enligt inspektörernas bedömning är lovvärt att skolan uppmuntrar eleverna att läsa moderna språk, strider det mot författningarna att inte erbjuda svenska och engelska som språkval om eleven och dennes vårdnadshavare önskar det. Detta måste därför åtgärdas.

Enligt skollagen skall utbildningen vara avgiftsfri. Det får endast förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleven. I Gränbyskolan får eleverna betala ca 400-450 kronor i samband med en skidresa till Kungsberget. Likaså åker eleverna i årskurs 9 till Skottland på studiebesök och eleven och dennes föräldrar förutsätts då betala sammanlagt ca 2 500 kronor. Inspektörerna bedömer att dessa kostnader inte kan betraktas som obetydliga, vilket måste åtgärdas.

En av skolans inriktningar är fotboll, och till dessa klasser finns fler sökande än det antal skolan kan ta in. Inför intagningen görs dels ett test av elevernas idrottsliga förmåga, dels en intervju med eleven. Ambitionen är enligt rektorn att ta in lika många flickor som pojkar. Vid inspektionen har det kommit motstridiga uppgifter till inspektörerna om eleverna måste tillhöra en klubb för att kunna få en plats på skolan. Inspektörerna vill påpeka att det inte är tillåtet enligt författningarna att ställa som krav att elever måste tillhöra en klubb. Utbildningen skall enligt författningarna vara öppen för alla.

Under rubriken ”Tillgång till grundskolans utbildning och information om utbildning” har även skolans information till elever och vårdnadshavare granskats. Vidare har elevernas övriga tillgång till utbildning såsom till exempel modersmålsundervisning, och svenska som andraspråk bedömts. Inspektörerna har, utan att ge vidare kommentarer i denna rapport, bedömt att skolan erbjuder den utbildning och de valmöjligheter som skall finnas enligt förordningarna och att skolans arbete med att ge information till hem och elever är av god kvalitet.

Personal

Skolverkets inspektörer har inför inspektionen tagit del av en lärarförteckning som visar att den personal som finns i Gränbyskolan med få undantag har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Det finns likaså tillgång till personal med specialpedagogisk kompetens.

Personalens kompetensutveckling har under de senaste åren främst varit inriktad mot att revidera betygskriterier, arbeta fram kursplaner mm. Några lärare har fått utbildning i den pedagogiska metoden ART (Aggression Replacement Training) som syftar till att lyfta fram värdegrundsfrågorna i det dagliga arbetet i skolan. Flera lärare uppger att de saknar möjligheter till individuell kompetensutveckling.

Läromedel, pedagogiska materiel och utrustning

Beträffande tillgång till läroböcker, skrivmateriel, lokaler, bibliotek, utrustning och dylikt, kan inspektörerna konstatera att många av böckerna är gamla och slitna, i en del arbetshäften finns svaren redan inskrivna av tidigare elever. Likaså var vid inspektionstillfället flera av datorerna ur funktion. Grundskolan skall ha utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning, enligt skollagen. Det är viktigt att skolan ger alla elever tillgång till läroböcker och datorer i utbildningen.

Datum	Ort
2006-11-01	Stockholm

Elisabeth Ritchey

Lars Svensson